

Stichting Kernwaarden Texel (SKT)

Secretariaat Klif 21
1797 AK Den Hoorn.

Aan de gemeenteraad van Texel.

Onderwerp: Verklaring van geen
Bedenkingen Zonneweide Pelikaan

Den Hoorn, 2 maart 2020.

Geachte raadsleden,

Bij het verzoek van het College om een Verklaring van geen Bedenkingen te geven voor omgevingsvergunning 1724258 'aanleg van een zonneweide aan de Pelikaanweg' vragen wij als SKT uw aandacht voor enkele kanttekeningen. Die hebben betrekking op de aanleg van zonneparken in het algemeen en de ruimtelijke onderbouwing van het nu aan de orde zijnde project Texel Solar 2020 in het bijzonder.

SKT vindt dat dit punt niet eerder op uw agenda moet worden opgenomen dan na besluitvorming over de Regionale Energie Strategie. Pas dan kan een integrale afweging van belangen worden gemaakt die ook in lijn is met het Coalitieakkoord (*Kernwaarden zijn leidraad*) en de Waddenagenda (punt 1 t/m 5).

Ook over de stukken zelf hebben we opmerkingen die nu, dan wel na besluitvorming RES, uw aandacht behoeven. De ruimtelijke onderbouwing schiet te kort omdat niet wordt voldaan aan de provinciale uitvoeringsregeling die eist dat zo'n opstelling moet grenzen aan stedelijk gebied. (Pt.6). Daarvan is geen sprake. Verder menen we dat de landbouwkundige afweging te simpel is voorgesteld (pt.8) en dat geldt ook voor de bodemkundige aspecten (pt.9). De landschappelijke consequenties worden te rooskleurig voorgesteld: het geheel krijgt niet de uitstraling van een weide en al helemaal geen agrarische uitstraling. De aanwezigheid van schapen en een bijenstal maakt dat niet anders. (Pt.7). Verder hebben we nog vragen over de onduidelijkheid van de parkeervoorziening: wat wordt er nu gerealiseerd en maakt dat deel uit van dit plan? (Pt.10). De getalsmatige weergaven 14 MW of 5 MW? (Pt.11) en hoe zit het met de duurzaamheid van de energielevering zolang er geen leveringsgarantie is na afloop van de vergunningstermijn (pt.12)?

We vragen u daarom meer aandacht te besteden aan alternatieven, zoals in uw recentelijk aanvaarde motie al is opgenomen met name zonnepanelen op daken van bedrijfsgebouwen en scholen (pt.13).

Namens Stichting Kernwaarden Texel,
Joop Groeskamp, secretaris

Kanttekeningen Stichting Kernwaarden Texel Inzake Zonnepark Texel Solar 2020

De Stichting Kernwaarden Texel (SKT) – opgericht op 29 september 2014 als opvolging van de werkgroep die daarvoor al twee jaar actief was – heeft als doelstelling de instandhouding, het herstel en de promotie van de ruimtelijke kernwaarden van Texel. Dit is in het belang van de schoonheid, eigenheid en aantrekkelijkheid van het eiland om er te wonen, te werken en te verblijven. Ze streeft daarbij naar een goede balans tussen de ruimtelijke kernwaarden en de economische activiteiten. Genoemde kernwaarden zijn: rust, ruimte, natuur, open landschap, cultuurhistorie en nachtelijke duisternis.

SKT vraagt zich af of en hoe de energietransitie op Texel in balans kan worden gebracht met de kernwaarden. In het advies van B&W wordt ook benoemd dat dit specifieke plan grote impact heeft op de omgeving.

Vooralsnog is niet duidelijk dat de voorgenomen opstelling van zonne-energie Texel Solar 2020 past binnen de kernwaarden. SKT vestigt er uw aandacht op dat op pag. 10 van het coalitieakkoord Balans Brengen de ambitie is verwoord om *‘in de toekomst in de eigenenergiebehoefte te voorzien door middel van duurzame energie. De kernwaarden zijn daarbij leidraad’.*

Onze kanttekeningen zijn:

Met betrekking tot opstellingen voor zonne-energie op Texel in het algemeen:

1. Gelet op de grote impact op het Texelse landschap van opstellingen voor zonne-energie menen we dat een terughoudende benadering op zijn plaats is. Dat was ook een door de Raad algemeen aanvaarde benadering die zijn weerslag heeft gekregen in het bestemmingsplan buitengebied 2013: op heel Texel niet meer dan 10ha *in totaal*. Helaas heeft de provincie dat met een reactieve aanwijzing doorgehaald waardoor de mogelijkheid van een goede balans tussen kernwaarden en ambities van de energietransitie ernstig in het gedrang komen. Voor de goede orde: SKT is niet ‘tegen’ zonne-energieopstellingen, maar is van mening dat recht gedaan moet worden aan het kleinschalige Texelse landschap.
2. Wij zien niet in waarom reeds nu gestart zou moeten worden met de procedure om tot realisatie te komen terwijl de Regionale Energie Strategie (RES) er nog niet is. Vorig jaar was dat een argument om dit plan nog niet voor te leggen aan de Raad. Wij menen dat het ook nu prematuur is om ad hoc met dit plan te beginnen terwijl een overall inzicht en beleid nog ontbreken.
3. We menen dat de RES van belang is om goede afwegingen te kunnen maken. De eigenheid van Texel met zijn grote aantal bijzondere statussen (Natura 2000, Natuur Netwerk Nederland, Aardkundig Monument, Nationaal Park, grenzend aan Unesco gebied e.d.) zal ongetwijfeld zijn weerslag (moeten) krijgen in de RES.
4. Het is veelzeggend dat het kaartmateriaal dat behoorde bij de openbare bijeenkomst over opwekking van duurzame energie op Texel op 12 februari jl. voor wat betreft de opstelling van zonne-energie in geen van de drie mogelijke scenario’s aangaf dat de locatie Pelikaan daartoe zou kunnen behoren. (De scenario’s waren: *landschap is leidend, kop vooruit en verbonden, lokale kracht*)

5. SKT wil overigens m.b.t. de uitkomsten van de RES meteen aantekenen dat Texel niet alleen deel uitmaakt van de RES-regio Noordkop maar ook deel uitmaakt van het Waddengebied. Voor het Waddengebied wordt een Agenda opgesteld. Een conceptversie lag ter bespreking in een bijeenkomst in het Gemeentehuis dd. 11 november jl.

Op pag. 31 van de concepttekst die toen werd toegelicht staat onder de strategieën o.a.: Aan de uitwerking van de RES worden ruimtelijke principes meegegeven voor het borgen van de ruimtelijke kwaliteit van het Waddengebied zoals: **zet in op één samenhangend internationaal waddengebied met het landschap als drager.** (De schaal van de ontwikkeling is belangrijk bij het bepalen van de impact op het landschap en hoe groot het gebied is dat je moet beschouwen in de ontwerp-opgave), **Koester de autonomie van de eilanden, de differentiatie in benaderbaarheid en toegankelijkheid van de eilanden** (respecteer de historisch gegroeide vaste land-eiland relatie). **Respecteer de open ruimte en beleving van rust en duisternis van de Waddenzee en cluster grote economische opgaven.** (Cluster grote economische ontwikkelingen op plekken waar deze logisch aansluiten op de maat, schaal en karakter van het bestaande landschap; koester de gebieden waar openheid prevaleert en respecteer de verschillen in rust en ruimte, gradaties in openheid en afwisseling en beleving van landschappen). **Vertrek bij ontwikkelingen vanuit bestaande kwaliteiten** (identificeer de verschillen in ontstaanswijze van de cultuurlandschappen en de overeenkomsten. Laat beslissingen uit voorgaande tijdslagen zichtbaar/leesbaar zijn). **Er worden met voorrang nieuwe technieken toegelaten die de hinder van windmolens beperken, bijvoorbeeld radardetectie gekoppeld aan topverlichting en/of die effecten op natuur en landschap verzachten, bijv. een stilstand-voorziening van windmolens.**

Met andere woorden: het is van belang te weten hoe definitieve teksten van deze Waddenagenda hun weerslag zullen krijgen in het RES-deel dat specifiek voor Texel zal gelden.

Kortom: het is onze overtuiging dat het beter is om pas op de plaats te maken en dit punt niet eerder op de agenda te zetten dan na besluitvorming over de RES door de Raad.

Overige kanttekeningen met betrekking tot Solar 2020

6. De geleverde ruimtelijke onderbouwing schiet te kort.

Het besluit van de GS Noord-Holland dd. 9 april 2019, houdende regels omtrent vaststelling van de Uitvoeringsregeling opstellingen voor Zonne-energie in het landelijk gebied stelt onder meer als eis: 1. De locatie voor de opstelling voor zonne-energie is aan minimaal één zijde aansluitend op bestaand stedelijk gebied of een dorpslint. 2. De omvang van de opstelling voor zonne-energie is:

- a. op een locatie die aan één zijde aansluitend is op bestaand stedelijk gebied of een dorpslint: maximaal 5 hectare;
- b. op een locatie die aan minimaal één zijde aansluitend is op bestaand stedelijk gebied of een dorpslint en daarnaast aan nog een andere zijde aansluitend op bestaand stedelijk gebied of een dorpslint, een rijksweg, provinciale weg of spoorweg: maximaal 10 hectare, of;

c. op een locatie die aan minimaal één zijde aansluitend is op bestaand stedelijk gebied of een dorpslint en daarnaast aan nog twee andere zijden aansluitend op bestaand stedelijk gebied of een dorpslint, een rijksweg, provinciale weg of spoorweg: maximaal 25 hectare; Met dien verstande dat van de maximale oppervlakten genoemd onder a tot en met c, kan worden afgeweken tot niet meer dan 10% van die oppervlakten als dat noodzakelijk is uit overwegingen van ruimtelijke kwaliteit.

SKT vraagt zich af in hoeverre een zijde met hotel en twee zijden met een gebied met recreatiewoningen kunnen voldoen aan de definitie van stedelijk gebied: bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur;

7. Opmerkingen bij landschappelijke aspecten

Hoewel er wordt gepresenteerd dat het geheel een agrarische uitstraling heeft en er vrij doorzicht is boven een ooghoogte van 1.50 m moet er rekening worden gehouden met een industriële aanblik van een glasvlakte van 17 ha die is voorzien van 7 trafo's van 2.14 m hoog (en omvang van 2.53 X 2.78) en een schuur van 2.80 hoog (zonder grondvlakmaten) die zich bevindt achter een wal van 1,50 m en een hek van 2.00 m.

SKT vindt dat dit een ongewenste inbreuk is op het bestaande open landschap. Wandelaar, ruiter en fietser zullen dat ervaren als impact op de open ruimte.

Hotelgasten van De Pelikaan zullen weinig gecharmeerd zijn van dit uitzicht als zij hun kamer op een van de hogere verdiepingen hebben.

Hoewel de bestaande structuur van het gebied wordt gehandhaafd is die niet meer beleefbaar door de plaatsing van de zonnepanelen achter aarden wallen.

Het betoog dat de locatie voorheen een productiebos was *in een van oudsher dynamische zone* en dat mede daarom de locatie geschikt is voor de ontwikkeling van een zonnepark is onevenwichtig: het productiebos betrof tijdelijk bos dat was aangelegd om agrarische grond tijdelijk uit de productie te nemen en houtproductie toe te staan gedurende maximaal 25 jaar zodat de agrarische bestemming (en grondwaarde!) bleef behouden. Bij langduriger in stand houden van het bos volgt automatisch de bestemming bos met de wettelijke verplichting om te herplanten na velling. Om te voorkomen dat agrarische grond op die manier bos zou worden bestond destijds een mogelijkheid voor grondeigenaren om met een aantrekkelijke subsidieregeling 25 jaar lang hout te telen zonder herplantplicht na de oogst en toch de agrarische bestemming te houden. Het betrof een eenmalige actie die geheel los stond van de locatie in een al dan niet 'van oudsher' dynamisch zone. Reductie van de agrarische overproductie was destijds het doel. Dat doel bestaat nu niet.

8. Landbouwkundige afweging te simpel voorgesteld.

De provincie eist op grond van art. 27 van Provinciale Ruimtelijke Verordening dat bij omzetting van landbouwgrond naar zonneakkers in de toelichting aandacht wordt besteed aan effecten voor de landbouw inzake de agrarische structuur in het gebied. De Provincie acht een LER (Landbouw Effect Rapportage) van belang waarbij het in eerste instantie aan de gemeente is om te beoordelen of er sprake is van een ingreep die een aanzienlijk effect heeft op gronden met een agrarische bestemming.

Volgens SKT is het een te eenvoudige voorstelling van zaken om te doen alsof de huidige begrazing met hooglanders gelijkwaardig is aan schapenbeweiding in functiecombinatie met

energieproductie gedurende 25 jaar. Er zou sprake zijn van dubbel ruimtegebruik met een agrarische uitstraling.

De presentatie van een met bloemrijke kruiden ingezaaide weide die een bijenhotel mogelijk maakt en tegelijk beweiding met schapen verdient een andere beschouwing: wat blijft van die bloemen over als er schapen worden geweid?

9. Bodem onder zonneparken wordt beïnvloed.

Solar2020 beperkt zich te summier tot de simpele opmerking bij het aspect Bodem: 'Er zijn binnen het plangebied geen locaties die verdacht worden van bodemverontreiniging'. SKT is van mening dat het aspect Bodem een meer integrale beschouwing verdient omdat bijvoorbeeld in een recent rapport van Wageningen Universiteit (<https://edepot.wur.nl/475349>) onder meer wordt gesteld: 'Voor de bodem geldt dat minder licht en een andere verdeling van water via minder planten(wortels) zullen leiden tot minder bodemleven, lagere organische stofgehalten en een afname van de bodemvruchtbaarheid. Dit is met name van belang als de grond later weer voor landbouw gebruikt zou worden. Een inschatting is dat herstel van het organische stofgehalte in de bodem dan minimaal tien jaar duurt'.

10. Extra parkeervoorziening staat los van zonnepark.

Het plan voorziet in de realisatie van een onbekend aantal parkeerplaatsen met laadpalen in de entree aan de noordwestelijke punt. Het is onduidelijk voor welke gebruikers deze parkeerplaatsen met laadpaal zullen zijn. In het participatieplan staat dat er één laadpaal komt (eerste en enige snellader voor auto's op Texel en vijf oplaadpunten voor fietsen). SKT meent dat oplossing van een mogelijk parkeerprobleem niet logisch samenhangt met de realisatie van een zonneweide. Opheffing van de onduidelijkheid is gewenst.

11. Getalsmatige onderbouwing nog niet duidelijk

In de ruimtelijke onderbouwing wordt gesteld dat er sprake is van een terrein van ongeveer 17 ha met een opwekkingscapaciteit van circa 14 MW waarmee ongeveer 20% van de totale behoefte aan elektrische energie van Texel duurzaam wordt opgewekt. Volgens het raadsadvies zou het erop neerkomen dat aan de elektriciteitsvraag van 2/3 deel van alle Texelse huishoudens kan worden voldaan. Let op: dat is gerekend met de uitgangspunten van 2017. Over de komende tijd van 25 jaar worden die verhoudingen zeker anders als gevolg van toenemende elektriciteitsvraag (e-auto's, e-apparaten, afschakeling van gas, eigen productie met zonnepanelen e.d.)

In het document Factsheet Zonneweide De Gouden Bol staat dat het gaat om 15MW op te wekken door 30.000 panelen op 17 ha. Hoewel dat een aanzienlijke oppervlakte is wordt erbij vermeld dat het (slechts) gaat om 0,037% van de oppervlakte van Texel. Kennelijk een manier om te doen alsof het wel meevalt met de impact.

Om een juiste voorstelling van zaken te krijgen is het belangrijk dat de juiste getallen worden gecommuniceerd.

12. Strijd met duurzaamheidsprincipes

Met behoud van de agrarische bestemming is voorzien dat de productie van zonne-energie met zonnepanelen 25 jaar duurt. Er zal volgens B&W wel worden geregeld dat na 25 jaar de installaties zullen worden ontmanteld en het terrein in de oorspronkelijke staat wordt teruggebracht maar er ontbreekt een visie over de periode nadien. Juist voor een duurzame energievoorziening is een periode van 25 jaar beperkt te noemen. Gelet op het grote aandeel in de elektriciteit voorziening van 20% is het ook riskant voor de afnemers als er geen uitzicht is op een gegarandeerde continuïteit van levering na afloop van de te vergunnen periode van 25 jaar. Waar de volhoudbaarheid van de energielevering voor een zo substantieel deel van de energiebehoefte niet is geregeld is geen sprake van een duurzame energielevering. Er kan niet worden volstaan met: 'Na deze periode zijn er wellicht andere oplossingen voor de energievoorziening'. Het moet duidelijk zijn wie de leveringszekerheid zal waarborgen na beëindiging van het park.

13. Alternatieven verdienen de voorkeur.

SKT heeft met veel belangstelling kennisgenomen van de dd. 26 februari jl. raad breed aanvaarde motie waarin het college wordt opgeroepen een verordening lening zonnepanelen particulieren voor te bereiden die regelt dat een renteloze lening verstrekt kan worden aan Texelse huiseigenaren om zonnepanelen op hun woning te leggen en deze z.s.m. (uiterlijk in de raad van 29 juni) aan de raad ter vaststelling voor te leggen. In de wetenschap dat ook daarmee de ambities van de energietransitie niet voldaan kunnen worden zou SKT ook graag zien dat een grotere inspanning wordt geleverd om ook daken van bedrijven (in het landelijk gebied en op bedrijfsterreinen) en scholen te voorzien van zonnepanelen. De provincie Noord-Holland stelt bij monde van Edward Stigter, gedeputeerde Klimaat en Energie: *“Er zijn 1.238 schoolgebouwen in Noord-Holland en we hebben de meeste zonuren van heel Nederland. Dat is een geweldig potentieel aan zonne-energie. Zonne-energie is ontzettend hard nodig om in 2050 energieneutraal te zijn. Scholen lopen nu vast vanwege regels of omdat ze niet precies weten wat de mogelijkheden zijn. Samen met Schooldakrevolutie wil ik de scholen helpen om door te pakken.”*

Verder zien we uit naar de presentatie van de RES, hopende dat bij de invulling van de energietransitie voldoende rekening wordt gehouden met de Texelse Kernwaarden.